

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee
Rahukohtu tn 3
Tallinn
15161, Harju maakond
Registrikood: 70004809

09.12.2025 nr 11.3-1/25/5471

OTSUS
finantskorrektsiooni tegemise kohta

Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood 70007340, edaspidi *rakendusüksus*) teeb meetme 21.1.1.3 „Avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmine“ sekkumise „Avaliku sektori innovatsiooniprojektide toetamine ning analüüsid ja tööriistad avaliku sektori innovatsiooni ja arendustegevuse toetuseks“ raames otsuse Riigikantselei (edaspidi *toetuse saaja* või *hankija*) toetuse andmise tingimuste „Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks“ (toetuste registris nr 2021-2027.1.01.23-0001) osas.

Rakendusüksus tuvastas TAT kulude kontrollimisel, et toetuse saaja ei ole õiguslase konsultatsiooni teenuse ostmisel järginud riigihangete seaduses (edaspidi ka *RHS*) ja oma hankekorras sätestatud nõudeid, mistõttu kohaldab rakendusüksus rikkumisega seotud kuludele **2%-st finantskorrektsiooni määra ning loeb abikõlbmatuks kuluks 659,97 eurot, sh toetus 100%.**

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 28, Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ÜM2022*) § 34 lg 1 punkt 2, § 36, § 37, Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ÜM2014*) § 21 lõige 1 ja § 22⁸, riigisekretäri 7.12.2022 käskkiri nr 47 „Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks“ (muudetud käskkirjaga 05.07.2024 nr 26, eelnevalt ja edaspidi *TAT*) punktid 5.7.4 ja 13, samuti antud TAT-i raames esitatud kuludokumendid (edaspidi *KD*) ja toetuse saajaga peetud kirjavahetus.

1. Toetuse saaja ei ole täitnud RHS § 3 üldpõhimõtteid

1.1. Rikkumise asjaolud ja toetuse saaja selgitused

Toetuse saaja sõlmis 14.09.2023 Advokaadibüroo PrioriLaw OÜ-ga (edaspidi ka *töövõtja*) käsunduslepingu nr L23172 (edaspidi *käsundusleping*), mille alusel sooviti osta õiguslast konsultatsiooniteenust innovatsiooni toetavate hangete teemal kuni 100 tunni ulatuses

ajavahemikul 01.09.2023 kuni 31.08.2024. Teenuse tasu oli 145 eurot tunnis, millele lisandus käibemaks. Lepingu kogusumma (ilma käibemaksuta) oli 14 500 eurot. Käsunduslepingut muudeti kolmel korral: 24.07.2024 lepingu lisaga 1 pikendati lepingut kuni 31.12.2024 ja suurendati teenuse mahtu kuni 170 tunnini; lepingu lisadega 2 ja 3 pikendati lepingut esmalt kuni 30.06.2025 ning seejärel lõplikult kuni 31.08.2025, samuti suurendati teenuse mahtu kuni 206 tunnini. **Kokkuvõttes kujunes lepingu muudatuste tulemusel käsunduslepingu kogumaksumuseks 29 870 eurot** ja leping pikenes ühe aasta võrra. Kuna toetuse saaja on RHS § 5 lõikes 2 nimetatud avaliku sektori hankija ning õigusteenus on RHS-i mõistes eriteenus, siis on tegemist alla eriteenuste riigihanke piirmäära (60 000 eurot ilma käibemaksuta) jääva ostuga.

Vastavalt riigisekretäri 30.11.2021 käskkirja nr 44 „Riigikantselei hangete korraldamise ja lepingute sõlmimise kord“ (muudetud 02.06.2022 käskkirjaga nr 26; edaspidi *hankekord*) punktile 2.8 järgitakse hanke korraldamisel ja lepingute sõlmimisel RHS-s 3 sätestatud üldpõhimõtteid. Hankekorra punkti 11.2 kohaselt on hankija kohustatud eriteenuste erimenetluse läbiviimisel järgima punktis 2.8 nimetatud üldpõhimõtteid ning võimalusel tagama konkurentsi ärakasutamise ja parima hinna-kvaliteedi suhte saavutamise. Vastavalt korra punktile 11.3, kui eriteenuste hanke maksumus jääb alla 60 000 euro ilma käibemaksuta, siis viiakse see läbi punktides 9.4-9.7 sätestatud korras. Hankekorra punktis 9.5 on sätestatud, et kui väikeostu korraldab Riigikantselei, siis koostatakse ostetava asja või tellitava teenuse kirjelduse pakkumuskutse, mis edastatakse vähemalt kolmele potentsiaalsele pakkujale. Juhul, kui ettepanek pakkumuse esitamiseks kavandatakse esitada vähem kui kolmele potentsiaalsele pakkujale, koostatakse kolmest pakkumusest loobumise memo põhjendustega selle kohta, miks erinevaid võrreldavaid pakkumusi ei võetud või miks ei võetud vähemalt kolme pakkumust. Hankekorra punkt 9.7 näeb ette, et kolme pakkumuse küsimise nõue ei kohaldu, kui väikeostu maksumus jääb alla 15 000 euro ilma käibemaksuta.

Toetuse saaja on esitanud rakendusüksusele 23.07.2024 ja 25.06.2025 kuupäevaga koostatud memod, milles põhjendatakse loobumist kolme pakkumise küsimisest seoses käsunduslepingu esimese ja teise muudatusega. Memos selgitas toetuse saaja, et on alates 2023. aasta kevadest olnud avaliku sektori innovatsiooniprojektide elluviija, kuid varasem kogemus selliste projektide ja nendega seotud hangete sisulise ettevalmistamise osas puudus. Samuti ei olnud sellist kogemust Riigi Tugiteenuste Keskusel, kes muidu hangete läbiviimisel neid nõustab. Seetõttu tekkis vajadus spetsiifilise õigusteenuse järele, mis toetaks innovatsioonihangete strateegilist ja sisulist ettevalmistust. Lisaks on toodud, et õigusteenuse lepingu ettevalmistamise ajal ei olnud võimalik prognoosida teenuse täpset mahtu, kuna innovatsiooniprojektide arv, hangete hulk ja sisu ei olnud veel teada. Projektide ideekavandeid sai esitada jooksvalt ja vooruliselt. Lõpliku otsuse nende elluviimise kohta teeb kantslerite kogu. Toetuse saaja märkis, et lepingu muutmine oli tingitud asjaolust, et olemasoleva teenuseosutaja vahetamine oleks põhjutanud hankijale olulist ebamugavust.

Täiendavalt tõi toetuse saaja memos välja, et Advokaadibüroo PrioriLaw OÜ oli juba varasemalt seotud mitmete projektide ja hangete ettevalmistamisega, sh riigiabi ja intellektuaalomandi küsimustes. Büroo oli kursis projektide ideekavandite, strateegiate ja riskidega, mistõttu uue teenuseosutaja kaasamine oleks tähendanud ajamahukat sisseelamist ja täiendavat kulutust. Riigikantselei leidis, et selline vahetus ei oleks olnud otstarbekas ega kuluefektiivne.

Turuolukorra hindamisel viidati varasematele kogemustele, advokaadibüroode kodulehtedele ja menetluskuludele riigihangete valdkonnas ning märgiti, et advokaadibüroo tunnihind jääb 170-250 euro vahele, keskmine tunnihind on üle 150 euro. Advokaadibüroo PrioriLaw OÜ tunnihind (145 eurot tunnis) oli võrreldes teiste büroodega, kas turu keskmine või alla selle. Seetõttu peeti teenuse hinda mõistlikuks ja majanduslikult põhjendatuks.

30.06.2025 e-kirjas rõhutas toetuse saaja, et Advokaadibüroo PrioriLaw OÜ-ga sõlmitud lepingu pikendamine oli kooskõlas Riigikantselei hangete korraldamise ja lepingute sõlmimise korraga

ning riigihangete seaduse üldpõhimõtetega. Esialgne leping sõlmiti alla 15 000 euro piirmäära, mistõttu kolme pakkumuse küsimise nõue ei olnud kohaldatav. Kui lepingu maht ületas hiljem 15 000 eurot, põhjendati pakkumuste mitteküsimist memos.

Lisaks selgitati, et õigusteenuse vajadus tekkis seoses uue meetme rakendamisega, mille alusel tuli ellu viia innovaatilisi projekte. Riigikantseleil ja Riigi Tugiteenuste Keskusel puudus varasem kogemus innovatsioonihangete sisulises ettevalmistamises, mistõttu otsustati kaasata pädev advokaadibüroo. Lepingu pikendamine oli tingitud projektide mahu ja keerukuse kasvust ning asjaolust, et PrioriLaw OÜ oli juba süvitsi seotud projektide sisulise ettevalmistamisega.

Toetuse saaja viitas ka Tallinna Halduskohtu praktikale, mille kohaselt ei ole hanke uuesti korraldamine kohustuslik, kui olemasolev teenuseosutaja on projektiga sisuliselt seotud ja vahetamine tooks kaasa ebamõistlikke viivitusi või kulusid. Samuti rõhutati, et väikehangete puhul ei kohaldu RHS-i formaalsed menetlusnõuded, sh RHS § 123 lepingu muutmise osas, ning et Riigikantselei tegutses kooskõlas RHS § 3 üldpõhimõtetega ja oma hankekorraga.

Toetuse saaja selgitas 24.07.2025 e-kirjas täiendavalt, et esialgu eeldati õigusteenuse vajadust vaid esimesteks innovatsiooniprojektideks, kuid praktika näitas, et vajadus on aja jooksul märkimisväärselt kasvanud. See on tingitud nii projektide arvu suurenemisest kui ka nende sisulisest keerukusest. Lisaks on TAT-i põhimõtteid muudetud ja valdkonda ümber korraldatud, mistõttu on tekkinud vajadus õigusteenuse järele kogu abikõlblikkuse perioodi vältel kuni 2029. aasta lõpuni. Oluliseks muudatuseks on olnud partnerite kaasamine, kes viivad projektiga seotud hankeid iseseisvalt läbi. Kuna paljudel partneritel puuduvad süvendatud teadmised riigihankeõigusest, vajavad nad juriidilist tuge nii projektide planeerimisel kui ka hangete läbiviimisel. Seetõttu on õigusteenuse vajadus laienenud ka partnerite toetamisele.

Toetuse saaja märkis, et on ette valmistanud õigusteenuse raamhanke mahus 300 000 eurot, mille tulemusel sõlmitakse kuni kolm raamlepingut ajavahemikus 01.09.2025 kuni 31.08.2029. Raamhange kuulutatakse riigihangete registris välja lähiajal.

Lisaks teavitati, et käsunduslepingut on pikendatud kuni 31.08.2025 ning selle maksimaalne kogumaksumus on 29 870 eurot (ilma käibemaksuta).

25.08.2025 e-kirjas täpsustas toetuse saaja nelja advokaadibüroo¹ teenushindasid, mida turuanalüüsis arvesse võeti. Toetuse saaja rõhutas, et vastavatest hindadest on näha, et isegi mitme aasta tagused hinnad olid kõrgemad, kui töövõtja tunnihind aastal 2025. Toetuse saaja märkis kokkuvõtvalt, et uue õigusteenuse pakkuja kaasamine oleks kaasa toonud täiendava rahalise kulu, sest uus teenuseosutaja peab viima end kurssi nii projekti ettevalmistuse kui ka taustadokumentidega (ideekavand, hankestrateegia, riigihankega seonduvad dokumendid).

Eelnevast tulenevalt on toetuse saaja õiguslase konsultatsiooniteenuse ostmiseks pöördunud vaid ühe isiku poole, ilma võrdlevaid pakkumusi küsimata.

1.2. Rakendusüksuse seisukoht ja õiguslik põhjendus

TAT punkti 5.7.4 kohaselt peab toetuse saaja riigihanke korraldamisel järgima riigihangete seaduses sätestatut. RHS mõistes kehtivad hankijatele kõikide ostude puhul RHS §-is 3 toodud üldpõhimõtted. Seega tuleb ka alla eriteenuste riigihanke piirmäära jäävate ostude puhul, sõltumata ostu maksumusest, järgida RHS §-i 3.

RHS § 3 kohaselt tuleb riigihanke korraldamisel järgida mh järgmisi põhimõtteid:

- tegutseda riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt (p 1);
- tagada konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel (p 3);

¹ Bürood, kes nende teadmise kohaselt omasid suuremat kogemust ka riigihangete nõustamisel.

- kasutada rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt, sõlmida hankeleping parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel (p 5).

Toetuse saaja hankekorra punkt 2.8 sätestab, et hanke korraldamisel ja lepingute sõlmimisel järgitakse RHS § 3 üldpõhimõtteid. Kuivõrd käsunduslepingu esemeks on õigusteenus ja lepingu maksumuseks kujunes 29 870 eurot, siis tuleb lähtuda teenuse ostul hankekorra peatüki 11 nõuetest, mis reguleerivad eriteenuste (sh õigusteenuste) ostmist. Hankekorra punktide 11.2 ja 11.3 kohaselt tuleb eriteenuste ostmisel alla riigihanke piirmäära tagada RHS § 3 üldpõhimõtete järgimine ning kui maksumus ületab 15 000 eurot ilma käibemaksuta, tuleb hankekorra kohaselt küsida võimalusel vähemalt kolm pakkumust või põhjendada, miks seda ei tehtud (kohalduvad hankekorra väikeostude korraldamisele sätestatud punktid 9.4-9.7).

Käesoleval juhul on toetuse saaja sõlminud õiguslase konsultatsiooni (innovatsiooni toetatavate hangete teemal) teenuse ostmiseks Advokaadibüroo PrioriLaw OÜ-ga käsunduslepingu ning **suurendanud selle mahtu** (100-lt tunnilt 206-tunnini) **ja kestust** (aastalt kahele aastale) mitme muudatusega **ca kaks korda**, ilma et oleks läbi viinud RHS-i ja hankekorra kohast väikeostu ega küsinud võrdlevaid pakkumusi, kuigi lepingu kogumaksumus ületas 15 000 euro piirmäära.

Rakendusüksuse hinnangul ei ole toetuse saaja esitatud selgitused ega memodes toodud põhjendused piisavad, mis oleks lubanud loobuda väikeostu läbiviimisest ja osta teenust otse Advokaadibüroo PrioriLaw OÜ-lt. Lihtsalt memo koostamine ei anna piisavat alust, et õigusteenuse ostu saaks lugeda väikeostu üldpõhimõtetega kooskõlas olevaks. Isegi, kui advokaadibüroo oli kursis toetuse andmise tingimuste ja projektidega, ei tähenda see, et teised turuosalisel poleks olnud võimalised samalaadset õigusteenust osutama või et võrdlevaid pakkumusi ei oleks saanud küsida. Toetuse saaja selgitustest nähtub, et neil oli olemas teadmine, millised advokaadibürood omavad suuremat kogemust, sh riigihangete valdkonna nõustamisel, mistõttu ei saa asuda seisukohale, et konkurents üldse puudus. Hankija peab looma võimaluse, et võimalikult palju sobivaid pakkujaid saaksid konkureerida soovitud hankeobjekti nimel, tagades seeläbi võrreldavad pakkumused ning läbipaistva ja objektiivse valikuprotsessi. Avatud ja konkurentsipõhine pakkumismenetlus on oluline avalike vahendite säästliku kasutamise tagamiseks.

Rakendusüksus on seisukohal, et käsunduslepingut ei oleks tohtinud sellisel viisil pikendada ja mahtu suurendada – niivõrd ulatusliku muudatuse korral oleks tulnud läbi viia uus väikeost, andmaks potentsiaalsetele pakkujatele informatsiooni ja võimaluse osaleda. Isegi hankemenetluse korral ei oleks selline lepingu muutmine RHS § 123 alusel olnud lubatud².

Rakendusüksus rõhutab, et kui toetuse saaja oleks kohe algul soovinud sõlmida lepingu sellistel tingimustel, siis oleks tulnud hankekorra kohaselt pöörduda vähemalt kolme potentsiaalse pakkuja poole ja võrrelda pakkumusi. Kuigi pöördutud on pakkuja poole, kes on teinud turuhinnale vastava või sellest veidi soodsamagi pakkumise, ei saa siiski välistada, et pakkumine võinuks veelgi soodsam olla, kuna turu konkurentsi ei kasutatud täielikult ära. Samuti ei ole alust eeldada, et tegemist oleks olnud ainsa isikuga, kes oleks suutnud õiguslase teenust osutada.

Kuigi Tallinna Halduskohtu praktikas on tõesti leitud, et teatud juhtudel pole olemasoleva teenuseosutaja vahetamine mõistlik, ei tähenda see automaatselt, et igas olukorras võib konkurentsi põhimõttest loobuda. Riigihangete seaduse § 3 kohaselt tuleb alati tagada konkurentsi efektiivne ärakasutamine ning hankija peab suutma põhjendada, miks konkreetse juhtumi asjaolud välistavad alternatiivsete pakkumuste küsimise. Kui lepingu mahtu ja kestust oluliselt

² Kuigi RHS § 123 väikehangete puhul otseselt ei kohaldu, annab see säte siiski olulise juhise ja standardi, milliseid muudatusi hankelepingus peetakse seadusandja poolt lubatavaks ja aktsepteeritavaks. Rakendusüksuse hinnangul on vastav säte õiguskindluse tagamise orientiiriks, mis aitab hinnata, kas tehtud lepingumuudatused on põhjendatud ega kahjusta riigihanke eesmäärke või teiste turuosaliste huve. Selline lähenemine toetab ka õiguspärase ootuse põhimõtet ning aitab tõendada, et lepingumuudatused ei ole suunatud lepingupartneri põhjendamatu eelise loomisele ega konkurentsi moonutamisele, vaid lähtuvad objektiivsetest vajadustest, mis on sarnased § 123 loetletud juhtudele (nt ettenägematud asjaolud).

suurendatakse, võib muutuda ka teenuse olemus ja turuolukord, mistõttu oleks asjakohane hinnata turul saadaolevaid alternatiive. Vastasel juhul võib tekkida põhjendamatu eelis olemasolevale teenuseosutajale ning ohustada läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimist.

Toetuse saaja on korduvalt märkinud, et uue õigusteenuse pakkuja kaasamine oleks kaasa toonud täiendava rahalise kulu, sest uus teenuseosutaja oleks pidanud end kurssi viima projektide ettevalmistuse kui ka taustadokumentidega ning turuanalüüsi põhjal oli teiste advokaadibüroode hinnad töövõtja tunnihinnast kõrgemad. Rakendusüksuse hinnangul ei ole see siiski piisav põhjus konkurentsi välistamiseks ja pakkumuste küsimata jätmiseks. RHS § 3 järgi tuleb kõigi hangete puhul tagada läbipaistvus, konkurentsi efektiivne ärakasutamine ning parima hinna ja kvaliteedi suhe. Ainuüksi varasem kogemus või projektidega kursis olemine ei välista teiste turuosaliste võimalust pakkuda samaväärset teenust soodsama hinna või parema kvaliteediga. Kuigi turuanalüüs viitas, et töövõtja tunnihind on eelduslikult madalam, välistab pakkumuste küsimata jätmise võimaluse, et mõni muu teenuseosutaja oleks võinud pakkuda veelgi soodsamat või paremat lahendust. Samuti ei saa eelnevaid hinnakirju pidada lõplikuks, kuna konkurentsipõhine pakkumismenetlus võib tuua kaasa ka ajutisi hinnasoodustusi või eripakkumisi. Väikeostu läbiviimisel oleks toetuse saajal olnud endiselt võimalus mh pöörduda Advokaadibüroo PrioriLaw poole.

Lisaks on oluline märkida, et RHS-i ja hankekorra üldpõhimõtted nõuavad hankijalt objektiivset ja läbipaistvat tegutsemist, sh võimaluse loomist võimalikult paljudele pakkujatele osaleda. Isegi kui olemasoleva teenuseosutaja vahetamine tooks kaasa mõningase ajakulu, kaalub see üles avalike vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise põhimõtte, eriti olukorras, kus lepingu maht ületas 15 000 euro piirmäära ning võrreldavate pakkumuste küsimine oli hankekorra järgi kohustuslik.

Seega pole toetuse saaja poolt esitatud põhjendused piisavad, et loobuda avatud konkurentsist ja pakkumiste küsimisest. Rakendusüksuse hinnangul oleks tulnud korraldada väikeost – konkurentsipõhine pakkumismenetlus – ning alles sel juhul oleks saanud veenduda, et hangitav teenus on parima hinna ja kvaliteedi suhtega ning vastab nii RHS-i kui ka hankekorra nõuetele.

Kokkuvõttes leiab rakendusüksus, et toetuse saaja ei järginud õigusteenuse ostmisel RHS § 3 üldpõhimõtteid ega hankekorra punktide 2.8, 11.2 ja 11.3 nõudeid, kuna ei viidud läbi nõutavat väikeostu ega küsitud võrdlevaid pakkumusi olukorras, kus lepingu maksumus ületas 15 000 euro piirmäära.

1.3. Rikkumisele kohaldatav finantskorrektsiooni määr 2%

ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust ning § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 §-e 22–22⁹.

Käesoleva rikkumise puhul esinevad ÜM2014 § 22⁸ toodud asjaolud, mille kohaselt, kui alla riigihanke piirmäära või sotsiaal- või eriteenuste riigihanke või ideekonkursi piirmäära korraldamisel rikutakse riigihangete seadust, kohaldatakse sõltuvalt rikkumise raskusest ja ulatusest rikkumisega seotud hankelepingu osale § 21 lõikes 1 nimetatud finantskorrektsiooni määra, välja arvatud juhul, kui rikkumine on üksnes formaalne. ÜM2014 § 21 lõige 1 kohaselt vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele.

Rakendusüksus on seisukohal, et toetuse saaja kohustuste eiramise tagajärjel on tekkinud kahju, kuid mille suurust ei ole võimalik hinnata, sest ei ole teada, millised oleksid olnud pakkujad, pakkumuste maksumused ning edukas pakkumus, kui toetuse saaja oleks küsinud võrdlevaid

pakkumusi. Seetõttu ei ole tegemist üksnes formaalse rikkumisega, vaid esineb põhjendatud oht, et rikkumine tõi kaasa rahalise kahju.

Rakendusüksus analüüsis rikkumise raskust ja ulatust ning hindas, milline määr on antud rikkumise puhul proportsionaalne. Kõige rangem, 25% määr, on põhjendatud juhul, kui rikkumisega kaasneb oluline kahju Euroopa Liidu eelarvele või turu konkurentsile. Kuigi toetuse saaja on jätnud võrdlevad hinnapakkumused küsimata, on ta siiski analüüsinud turuolukorda ja arvestanud varasemate sarnaste teenuste hindadega. Rakendusüksus arvestab siinkohal asjaolu, et kuna Teenuse hind jäi pigem alla turu keskmise ning hankijal oli oma hankekorra reeglitest tulenevalt võimalik pöörduda omal valikul kolme pakkuja poole hinnapäringu tegemiseks, siis ei ole oluliselt kahjustatud konkurentsi ja sellest tulenevalt ka EL eelarvet. Seetõttu ei ole põhjendatud rakendada 25%-list finantskorrektsiooni määra.

Samuti ei ole põhjendatud kohaldada 10% või 5% määra, kuna rikkumise mõju oli piiratud:

- hankija on erinevate ettevõtete pakutavaid tunnihindu omavahel võrrelnud ning on pöördunud pakkumuse saamiseks ettevõtte poole, kelle pakutav hind jääb alla keskmise turuhinna. Rakendusüksus ei pea väga tõenäoliseks võimalust, et kui pakkuja oleks lisaks töövõtjale pöördunud veel kahe ettevõtte poole, oleks ta võinud saada vähemalt 5%-i soodsama pakkumuse;
- tegemist on eriteenusega, millele kohalduvad võrreldes tavateenuste hangetega leebemad menetlusreeglid. Seetõttu ei ole tegemist sama raske rikkumisega kui tavateenuse sarnase rikkumise puhul;
- toetuse saaja on võtnud lisaks kasutusele parandavad meetmed, algatades raamlepingu hanke, mis tagab edaspidi sama teenuse tellimisel suurema konkurentsi ja läbipaistvuse.

Rikkumist ei saa siiski pidada pelgalt formaalseks, kuna turu konkurentsi ei kasutatud täielikult ära ja puudub täielik kindlus, et mõni teine pakkuja poleks suutnud pakkuda soodsamat või paremat lahendust. Kuigi tegelik kahju võimalus on hinnanguliselt minimaalne, ei saa seda siiski välistada. Samuti ei ole alust eeldada, et tegemist oleks olnud ainsa isikuga, kes oleks suutnud õigusosalast teenust osutada.

Antud rikkumine riivab Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi ühisturu toimimisest, kaupade ja teenuste vabast liikumisest ning ettevõtlusvabadusest. Olukorras, kus teenuse osas on teoreetiliselt vaba turg olemas, piirab vaid ühelt ettevõtjalt pakkumuse küsimine ja sellest lähtuvalt temalt teenuse ostmise teiste ettevõtjate võimalust selle teenuse pakkumisele konkureerida. Sellest tulenevalt on Euroopa Liidu toetusfondidest tegevuste rahastamisel seatud oluliseks, et tegevuste tegemisel järgitaks riigihangete seadust, sooritatakse oste läbipaistvalt ning korraldataks ettevõtjate ligipääsu soosivaid hankeid. Kui ostu tegemisel on riivatud Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtuseid, siis ei saa rikkumisest tingitud rahalist kahju välistada.

Võttes arvesse rikkumise olemust, raskust ja ulatust, on rakendusüksuse hinnangul põhjendatud ja proportsionaalne kohaldada 2% finantskorrektsiooni määra.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu on rakendusüksus analüüsinud ka seda, et kas esinevad sellised erandlikud asjaolud, mille tõttu võiks lugeda proportsionaalseks ka mõnda muud finantskorrektsiooni määra kui ÜM2014 § 21 lõikes 1 toodud. Rakendusüksus on hinnanud käesolevas otsuses kirjeldatud rikkumiste asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid.

Rakendusüksus selgitab, et ÜM2014 seletuskirja kohaselt on ÜM2014 sätestatud finantskorrektsiooni määradega juba kohustuse eiramise võimalikku mõju kaalutud. Lisaks täiendab seletuskiri, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset

kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtasjades nr C-743/18 ja C 406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

1.4. Finantskorrektsiooni summa ja projekti eelarve vähendamine

Toetuse saaja on esitanud antud käsunduslepinguga seotud kulusid tegevuse „Projekte toetavad ja arendavad tegevused“ (toetuste registris tunnusega 5) raames summas 32 998,41 eurot (ilma käibemaksuta 27 078,75 eurot).

Lähtuvalt otsuse punktist 1.3 loeb rakendusüksus antud lepinguga seotud esitatud kuludest **abikõlbmatuks kokku 2% ehk 659,97 eurot** ($32\,998,41 \times 2\%$, vt täpsemalt koondtabelist), millest toetus moodustab 100%.

Koondtabel:

KD tunnus	Abikõlblik summa	Abikõlbmatu summa (2%)	KD tunnus	Abikõlblik summa	Abikõlbmatu summa (2%)
46	1 783,50	35,67	175	1 017,18	20,34
67	1 218,00	24,36	196	751,83	15,04
72	957,00	19,14	216	1 415,20	28,30
77	739,50	14,79	250	1 282,53	25,65
96	530,70	10,61	254	1 415,20	28,30
101	1 238,30	24,77	294	5 351,23	107,02
108	176,90	3,54	338	884,50	17,69
152	2 078,58	41,57	389	3 449,55	68,99
128	1 636,33	32,73	448	1 326,75	26,54
133	2 520,83	50,42	474	1 123,75	22,48
173	707,60	14,15	492	1 393,45	27,87
			KOKKU	32 998,41	659,97

ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse finantskorrektsiooni otsuse tegemisel toetust ning omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile. Sama paragrahvi lõige 4 sätestab, et finantskorrektsiooni otsuse alusel vähendab rakendusüksus toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet. Kui vastavat muudatust ei ole tehtud, loetakse, et finantskorrektsiooni otsuses nimetatud ulatuses on projekti abikõlblike kulude eelarve väiksem.

2. Toetuse saaja ärakuulamisõiguse tagamine

Tulenevalt ÜSS2021_2027 § 13 lg 2 punktist 3 annab rakendusüksus enne finantskorrektsiooni otsuse tegemist võimaluse toetuse saajal esitada oma seisukohad. Rakendusüksus edastas 14.11.2025 toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht antud otsuse kohta.

01.12.2025 saadetud vastuskirjas teavitas toetuse saaja, et Riigikantselei ei ole oma seisukohti antud küsimuses muutnud ega esitanud täiendavaid kommentaare.

3. Otsuse resolutsioon

Võttes arvesse eelkirjeldatud asjaolud ja põhjendused ning tuginedes käesolevas otsuses väljatoodud õiguslikele alustele, rakendusüksus

otsustab:

1. lugeda toetuse andmise tingimuste „Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks“ raames **abikõlbmatuks kuluks 659,97** eurot, millest toetus moodustab 100%;
2. vähendada KD-de tunnustega 46, 67, 72, 77, 96, 101, 108, 152, 128, 133, 173, 175, 196, 216, 250, 254, 294, 338, 389, 448, 474, 492 seotud abikõlblikke kulusid tegevuses „Projekte toetavad ja arendavad tegevused“ tunnusega 5 2% võrra;
3. nõuda toetuse saajalt tagasi KD-de tunnustega 46, 67, 72, 77, 96, 101, 108, 152, 128, 133, 173, 175, 196, 216, 250, 254 alusel TAT-st väljamakstud toetus summas 389,38 eurot;
4. toetuse saajal maksta **60 kalendripäeva jooksul finantskorrektsiooni otsuse kehtima hakkamise päevast arvates tagasimaksmisele kuuluv toetus summas 389,38 eurot** Rahandusministeeriumi pangakontole SEB Pank – a/a EE891010220034796011 (SWIFT: EEUHEE2X) või Swedbank – a/a EE932200221023778606 (SWIFT: HABAE2X) või Luminor Bank EE701700017001577198 (SWIFT: NDEAEE2X) või LHV Pank EE777700771003813400 (BIC/SWIFT: LHVBE22) **viitenumbriga 2800082970**. Selgituseks märkida TAT-i number ja finantskorrektsiooni otsuse number;
5. teha rakendusasutusele ettepanek vähendada toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet käesoleva otsuse resolutsiooni punktis 1 nimetatud summa ulatuses.

Otsuse peale on õigus esitada rakendusüksusele ÜSS2021-2027 § 31 lg 1, § 32 lg 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75 kohaselt vaie 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saama.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Kersti Metsalo
5917 9768
Kersti.Metsalo@rtk.ee